

Inimese peatäi

Mis on inimese peatäi?

Inimese peatäi e. *Pediculus humanus capitis* on verdimev parasiit, kes elab vaid inimese peas juustega kaetud alal, kus on talle sobilik elukeskkond st. õige temperatuur ja niiskus. Täi on umbes seesamiseemne suurune väike parasiit, mis levib inimeste hulgas kiiresti ja kergesti. Täi toitub inimese verest, süües 5 korda päevas, korraga 35-45 minutit. Täid ei ela ilma verd imemata üle 24-48 tunni. Ideaalkliima on täile temperatuur +30⁰ C ja 70% niiskus. Täile on surmav temperatuur alla +22⁰C ja üle +44⁰C, seda aga mitte täi tingule, kes võib kammis või riietes säilitada eluvõimet kuu aega.

Mitu täid on tavaliselt peas?

Tavaliselt on peas alla tosina elusa täi, kuid sadu tinge. Lemmikpiirkonnaks on kõrvatagused ja juustepiir kaelal. Emane täi muneb ööga 5-10 muna juuksejuurtele, kokku elu jooksul 100-350 muna, kleepides oma kehanõrega tingu ehk täimuna tugevalt juukse külge. Ting areneb täiskasvanud täiks 30-35 päeva, läbides kolm moondeperioodi. Madalal temperatuuril täi arenguperiood pikeneb. Noored täid peavad ellujäämiseks saama 24 tunni jooksul verd imeda, muidu nad hukuvad.

Millised sümptomid on täide olemasolul?

Tavaliselt on täid peas olnud juba kaks kuud, enne kui pea sügelemine annab märku, et midagi on korrast ära. Lükates juuksed lahku ja vaadates juukseid peanaha lähedal, on näha juuste küljes valkjaid tinge, tavaliselt just kõrvade taga ja kaelal. Peatäidest võib olla tingitud ka lümfisõlmede suurenemine kaelal ja kõrvade taga.

Kuidas täi levib?

Täi ei lenda ega hüppa, levib vaid otsese kontaktiga nakatunud inimestelt, nende juustest, kammilt, mütsilt, kõrvaklappidelt, käterätitl jms. Ilma peremeheta jääb täi ellu kuni kaheks ööpäevaks. Tingud, mis on maha kukkunud, on veel 10 päeva elus, kui on sobiv temperatuur ja niiskus.

Kas koduloomadelt võib saada peatäi?

Ei, loomadel on omad täid, mis inimesele ei levi ja inimese peatäi ei kohane ka koduloomadega. Nii ei ole ei kassidel ega koertel samasuguseid täisid nagu on inimese peatäi. Ainukese loomana võib inimese peatäi olla sigadel.

Kuidas käituda, kui leidsid lapse peas täid?

Kõige sagedamini on täid 3-11 aastastel lastel, kuivõrd nad on kõige rohkem kehalises kontaktis teistega.

Ilma ravita täidest lahti ei saa.

- Määri juuksed apteegist saadava pedikuloosivastase peamäärdega vastavalt pakendis olevale infolehele või pese pedikuloosivastase šampooniga.
- Korista tolmuimejaga põrandad, vaibad, pehme mööbel, seejärel puhasta ja vaheta ka tolmuimejas tolmuikott, kuna tingud, mis on maha kukkunud, on veel 10 päeva elus.
- Pese riideid võimalikult tulise veega.
- Kõik, mida pesta ei saa, nagu kaabud, paksud mantlid, aseta kaheks nädalaks suletud kilekotti.
- Kui sul on auto, siis ei tohiks unustada ka auto istmekatteid puhastada.